

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Олександр САФІН

«25 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 6 МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ПСИХОЛОГІЇ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність : 053 Психологія

Освітньо-професійна програма: Психологія

Робоча програма дисципліни «Методика наукових досліджень в психології» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Розробники:

Сафін Олександр Джамільович, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології.

Байда Світлана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Завідувач кафедри психології _____ Олександр САФІН

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

_____ Галина БОНДАРЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	30	6
Лекційні	14	2
Семінарські / Практичні	16	4
Лабораторні		
Самостійна робота	60	84
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у здобувачів уміння здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати дослідницькі здібності, науковий світогляд, критичне мислення, творчий потенціал.

Завдання: надання здобувачам вищої освіти знань стосовно: предмету та задач методології науки; методології психології як самостійної галузі психологічного знання; наукового дослідження, його принципів, типів та структури; методів та етапів наукового дослідження.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікуванні результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають такі **компетентності:**

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційнокомунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Навички **Soft skills** – комунікабельність, вміння виступати перед аудиторією, вміння приймати рішення, відповідальність, вміння формувати команду та працювати в ній, вміння вирішувати проблему, наполегливість, вміння критично мислити, здатність порозумітись, розвиток соціальних навиків та емоційного сприйняття, уміння аргументувати свою думку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Дослідницькі принципи науки, методи наукового пізнання

Тема 1. Поняття методології наукового дослідження

Загальні відомості про суть та методи наукового пізнання. Об'єкт та предмет наукового пізнання. Основні методи емпіричного та теоретичного наукового дослідження.

Системний підхід у науковому дослідженні.

Тема 2. Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та її використання в науково-дослідній роботі. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Тема 3. Методи наукового психологічного дослідження

Засоби наукового дослідження. Науковий метод. Загальнонаукові методи: індукція, дедукція, абдукція. Кількісні та якісні методи психологічного дослідження. Методи пояснення та розуміння в психології

Тема 4. Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження

Поняття організації наукового дослідження. Особливості організації психологічного дослідження. Логічна структура психологічного дослідження. Часова структура наукового дослідження

Тема 5. Фаза проектування наукового дослідження

Поняття дослідницького проекту. Наукова проблема. Об'єкт і предмет дослідження. Цілі психологічного дослідження. Гіпотези дослідження. Визначення завдань дослідження

Змістовий модуль 2.

Становлення та розвиток наукової психології.

Тема 6. Технологічна фаза наукового дослідження

Теоретичний етап дослідження. Проблеми виміру в психології. «Emic» та «etic» — дані. Вибірка. Артефакти в психологічному дослідженні

Тема 7. Технологія емпіричного дослідження

Валідність психологічного дослідження. Дизайн емпіричного психологічного дослідження. Статистична значущість та розмір ефекту емпіричного психологічного дослідження. Інтерпретація результатів. Етика психологічного дослідження

Тема 8. Представлення результатів наукового дослідження

Апробація результатів. Наукова комунікація. Форми представлення результатів дослідження

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						зЗаочна форма					
	усь ого	у тому числі					ус ьог о	у тому числі				
л		п	ла б	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Дослідницькі принципи науки. методи наукового пізнання												
Тема 1. Поняття методології наукового дослідження	12	2	2			8	12					10
Тема 2. Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності	12	2	2			8	10	2	2			10
Тема 3. Методи наукового психологічного дослідження	12	2	2			8	12					10
Тема 4. Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження	12	2	2			8	10					10
Тема 5. Фаза проектування наукового дослідження	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 1	60	10	0			40	54	2	2			50
Змістовий модуль 2. Становлення та розвиток наукової психології.												
Тема 6. Технологічна фаза наукового дослідження	10		2			6	12					12
Тема 7. Технологія емпіричного дослідження	8	2	2			6	12		2			10
Тема 8. Представлення результатів наукового дослідження	12	2	2			8	12					12
Разом за змістовим модулем 2	30	4	6			20	36		2			34
Усього годин	90	14	16			60	90	2	4			84
Модуль 2.												
ІНДЗ	-						-					

6. Теми семінарських занять

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Поняття методології наукового дослідження	2	2
2	Інформаційне забезпечення науково-дослідної діяльності	2	
3	Методи наукового психологічного дослідження	2	
4	Організація процесу проведення наукового психологічного дослідження	2	
5	Фаза проектування наукового дослідження	2	
6	Технологічна фаза наукового дослідження	2	2
7	Технологія емпіричного дослідження	2	
8	Представлення результатів наукового дослідження	2	
	Разом	16	4

7. Самостійна робота

Теми, що виносяться на самостійне опрацювання необхідно презентувати у вигляді усної доповіді (коротке повідомлення 5-7 хвилин) під час семінарського заняття (чи під час індивідуальної консультації з викладачем). В умовах дистанційного навчання завдання для самостійної роботи прикріплюються окремим документом в Інформаційно-освітньому середовищі (Moodle).

№ з/п	Назва теми	Види роботи	Кількість годин	
			Денна	Заочна
1	Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти.	Есе	8	10
2	Поняття про науку та наукову діяльність. Класифікація наук.	Повідомлення	8	10
3	Критерії науковості.	Повідомлення	8	10
4	Принцип верифікованості О.Конта.	Повідомлення	8	10
5	Принцип фальсифікованості К. Попера.	Повідомлення	8	10
6	Види наукових досліджень	Повідомлення	6	12
7	Специфіка психологічного знання.	Повідомлення	6	10
8	Наука як особливий спосіб діяльності людського суспільства.	Повідомлення	8	12
	Разом		60	84

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ Денна форма

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів	Разом
1	Повнота розкриття питання Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість	1	3
2	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо)	1	
3	Аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки	1	

Заочна форма

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів	Разом
1	Повнота розкриття питання Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість	5	15
2	Використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет ресурсів тощо)	5	
3	Аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки	5	

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Методика наукових досліджень в психології» – це вид науково-дослідної роботи здобувача, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-психологічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, або у вигляді презентації PowerPoint, або у вигляді участі у наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах наукових робіт, олімпіадах з дисципліни (публікація, виступ).

Дослідити розвиток основних теорій, напрямів, наукових підходів психотерапії та представити у вигляді реферату або вузької проблематики однієї з наступних тем:

1. Функції науки у житті суспільства.
2. Міф як донаукова форма пізнання та його функціонування у сучасну епоху.
3. Дисциплінарна структура науки.
4. Наукові дослідження: поняття, види та форми організації.
5. Експертний метод дослідження.
6. Джерела інформації, їх класифікація.
7. Поняття авторського права та наукове дослідження.
8. Підготовка наукових кадрів у сучасній Україні.
9. Епоха постмодерну та її вплив на методологію наукового дослідження.
10. Перспективний план наукового дослідження.
11. Форми та методи роботи з книгою у процесі наукового дослідження.
12. Форми та прийоми конспектування лекції.
13. Проблеми науки у творчості В. І. Вернадського.
14. Праця Умберто Еко «Як написати дипломну роботу».
15. М. Вебер про завдання науки та місію науковця у ХХ ст.

16. Структура наукової роботи.
17. Співвідношення пояснення та розуміння у науці.
18. Роль гіпотези у науковому дослідженні.
19. Докази у науковому дослідженні.
20. Різновиди наукового пояснення.
21. Обробка наукової інформації у процесі дослідження.
22. Організація науки та підготовка наукових кадрів: міжнародний досвід та проблеми.
23. Зв'язок розвитку науки та економічних умов.
24. Розвитку науки у соціокультурному середовищі.
25. Значення вибору методів у процесі наукового дослідження.
26. В. Дільтей про проблеми герменевтики як метода гуманітарних наук.
27. Принципи демаркації та фальсифікації у К. Поппера.
28. Поняття дослідницької програми у І. Лакатоса.

Критерії оцінювання ІНДЗ

(науково-психологічного дослідження у вигляді реферату)

Денна форма

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
8-10 бали	Всі частини пов'язані з метою і предметом дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження	Має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження	Характеристика викликає інтерес до теми дослідження, надає інформацію в логічній послідовності, завершується, змушуючи замислитись над ідеєю і темою дослідження
6-8 бали	Всі частини містять важливі твердження за темою дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання висновків за темою дослідження	Має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження	Починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження
4-6 бали	Основні частини містять важливі твердження за темою дослідження, але деякі фрагменти не мають відношення до теми	Деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими	Має в основі декілька ключових положень, однак вони переважані інформацією або позбавлені інформації	Має вступ і висновки, однак вони не спонукають замислитись над темою дослідження. Послідовність надання інформації не сприяє повністю розкрити тему дослідження
0-3 бали	Має тему, однак багато її частин не має відношення до теми дослідження	Висновки практично відсутні або є нелогічними	Не визначені ключові положення	Не містить вступу і висновків. Побудова не дає чіткого уявлення про тему дослідження

Заочна форма

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
20-15 балів	Всі частини пов'язані з метою і предметом дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження	Має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження	Характеристика викликає інтерес до теми дослідження, надає інформацію в логічній послідовності, завершується, змушуючи замислитись над ідеєю і темою дослідження
14-10 балів	Всі частини містять важливі твердження за темою дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання висновків за темою дослідження	Має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження	Починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження
9-5 бали	Основні частини містять важливі твердження за темою дослідження, але деякі фрагменти не мають відношення до теми	Деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими	Має в основі декілька ключових положень, однак вони переважані інформацією або позбавлені інформації	Має вступ і висновки, однак вони не спонукають замислитись над темою дослідження. Послідовність надання інформації не сприяє повністю розкрити тему дослідження
4-0 бал	Має тему, однак багато її частин не має відношення до теми дослідження	Висновки практично відсутні або є нелогічними	Не визначені ключові положення	Не містить вступу і висновків. Побудова не дає чіткого уявлення про тему дослідження

9. Методи навчання

Загальний стиль навчання – завдання-орієнтований. Лекційні курси поєднуються із семінарськими заняттями, робочими зустрічами. Переважно навчання відбувається в групах, з дискусіями та підготовкою презентацій.

Методи навчання (МН):

- МН 1 – проблемна лекція;
- МН 2 – частково-пошуковий метод;
- МН 3 – репродуктивний метод;
- МН 4 – метод дискусії;
- МН 5 – складання структурно-логічної схеми;
- МН 6 – проблемне навчання;

10. Методи контролю

Формами контролю знань здобувачів є поточний, модульний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проходить після вивчення програмного матеріалу кожного змістового

модуля. Форму модульного контролю (у вигляді тестів, письмової контрольної роботи, колоквиуму) обирає лектор дисципліни. Після проведення модульного контролю з усіх змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектор дисципліни визначає загальний рейтинг здобувача з навчальної роботи.

Методи оцінювання (МО):

МО 1 – усне опитування;

МО 2 – письмове опитування;

МО 3 – тестування;

МО 4 – модульний контроль;

МО 5 – підсумковий контроль.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Високий рівень (5 «А»). Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок. Він самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела інформації і використовує засвоєні компетентності під час виконання практичних науково-дослідницьких завдань.

Достатній рівень (4 «В»). Здобувач може застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача аналізує одержані результати під час розв'язування науково-дослідницьких задач. Уміє пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

Достатній рівень (4 «С»). Здобувач може частково застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача, зокрема навідних питань, аналізує отримані результати під час розв'язування науково-дослідницьких задач. Уміє, але з допомогою викладача, пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

Середній рівень (3 «DE»). Здобувач описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, теорій) розв'язує лише прості науково-дослідницькі задачі.

Низький рівень (2 «FX»). Здобувач не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень теми.

Дуже низький рівень (2 «F») – відсутні елементарні уявлення з дисципліни.

**Критерії оцінювання відповіді на занятті
Денна форма**

Кількість балів	Характеристика відповіді
9	Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійне опрацювання. Виконав завдання самостійної роботи.
8-5	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але

	припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання; неповно відтворює основний зміст матеріалів, які виносяться на самоопрацювання. Виконав завдання самостійної роботи.
4-2	Здобувач в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття, фрагментарно відтворює матеріал, що виносився на самостійне опрацювання. Виконав завдання самостійної роботи.
0-1	Здобувач не опанував навчальний матеріал з теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані. Не виконав завдання самостійної роботи.

Заочна форма

Кількість балів	Характеристика відповіді
30	Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обгрунтовано будувати висновки; безпомилково відповідає на питання, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійне опрацювання. Виконав завдання самостійної роботи.
25-20	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання; неповно відтворює основний зміст матеріалів, які виносяться на самоопрацювання. Виконав завдання самостійної роботи.
15-10	Здобувач в основному засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, при відтворенні основного навчального матеріалу допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття, фрагментарно відтворює матеріал, що виносився на самостійне опрацювання. Виконав завдання самостійної роботи.
0-10	Здобувач не опанував навчальний матеріал з теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані. Не виконав завдання самостійної роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма

Поточне тестування та самостійна робота										ІНДЗ	ПК	Сума
ЗМ1					ЗМ2							
1	2	3	4	5	МК 1	6	7	8	МК 2	10	10	100
9	9	9	9	9	4	9	9	9	4			

Заочна форма

Поточне тестування та самостійна робота				ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
ЗМ1		ЗМ2				
1	МК 1	2	МК 2	20	10	100
30	5	30	5			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Наукові дослідження в психології : курс лекцій / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т соц. та психологічної освіти, Каф. психології ; уклад. С. П. Байда. Умань: Візаві, 2023. 152 с.
2. Наукові дослідження в психології : методичні рекомендації для практичних занять / Уклад. С. П. Байда. Умань : Візаві, 2022. 14 с.
3. Основи наукових досліджень. Уклад.: М. В. Кудла, В. О. Коблик. Умань: Сочінський М. М., 2021. 185 с.
4. Сучасні проблеми психологічної теорії та практики : навч. посіб. / уклад.: О. Д. Сафін, М. В. Горенко. Умань : Візаві, 2023. 153 с.
5. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. К. : Ліра-К, 2020. 332 с.

Допоміжна

1. Методологія та методика наукових досліджень : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів PhD за спеціальності 053 Психологія з дисципліни / Уклад. М. І. Гагарін., Умань : УДПУ, 2022. 26 с.

2. Бушуєва Т.В. Основи наукових психологічних досліджень. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., К.: 2017. 244 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: н. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Бочелюк В.Й. Методика та організація наукових досліджень із психології: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
5. Комплект методичної літератури про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів
6. Сергієнко Л.П. Основи наукових досліджень у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи: навч. посіб. К: Професіонал, 2009. 240 с.
7. Сафін О.Д. Вплив емоцій на ефективність творчого процесу / Сафін О.Д., Мороз Л.І., Андрусик О.О. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*. 2021. Т.7. №3. С. 87–93.
8. Сафін О.Д. Емоційний інтелект як предиктор різних аспектів регуляції у професійній діяльності психолога /Сафін О.Д., Джулай А.І., Горенко М.В./ *Вісник Національного університету оборони України*. №6. 2021. С. 78–84.
9. Сафін О.Д. Мотиваційна готовність здобувачів вищої освіти до майбутньої професії психолога /Сафін О.Д., Столярова О.М., Діхтяренко С.Ю., Рабодзей Т.С./ *Вісник Національного університету оборони України*. №6. 2021. С. 105–109
10. Safin O. Psychological and Pedagogical Support of Students with Special Educational Needs in a Higher Education Institution / Kravchenko O., Chupina K., Koliada N., Safin O., Bondarenko H. *Lecture Notes in Networks and Systems*. July 2021. V. 263. Pp. 299–306.
11. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науководослідницької діяльності: Підручник. К: Знання, 2008. 310 с.
12. G. Lindsay. Transnational ethical guidance and the development of the EFPA Meta-code of ethics // *European Psychologist*, 2011. vol. 16.№2. pp. 121–131.
13. <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/suchasninapramypsychologii.doc>
14. http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/kryshelnytska_metod_org_nayk_dosl.pdf

14. Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази, листи МОНУ).
2. Використання інформації про психічну діяльність особистості, розміщеної на веб-сторінках:
 - www.nduv.gov.ua - веб-сторінка бібліотеки імені В.І.Вернадського.
 - <http://psycho.all.ua> – інформація про мнемоніку, синтон-програма.
 - <http://www.psychology.ua> – психологічні новини, бібліотека, тести.
 - <http://psychology.net.ua> – персоналії, новини, тести, форум.
 - <http://temenos.ua> – відомості про психологічне консультування.
 - <http://psylib.org.ua> – архів книг з психології